

Н. М. Далевська,
кандидат економічних наук,
Л. В. Сорокіна,
кандидат економічних наук,

ДВНЗ „Донецький національний технічний університет”

РОЛЬ КОНФЛІКТУ В ЕВОЛЮЦІЇ АКТОРІВ СВІТОВОГО ПОЛІТИКО-ЕКОНОМІЧНОГО ПРОСТОРУ

Вступ. Будь-які соціальні зміни загострюють ситуацію невизначеності, тим самим розширюючи простір для конкуренції, що виникає в процесі розподілу повноважень між акторами світового політико-економічного простору, забезпечуючи підґрунтя для соціальних конфліктів в межах світового політико-економічного простору. Складні й суперечливі уявлення про місце конфлікту в еволюції акторів світового політико-економічного простору виникають не стільки від різноплановості об'єкта дослідження, скільки від трансформаційних процесів суспільства, змінами в його розвитку. Значний внесок в осмислення конфліктних процесів в суспільстві внесли Д. Белл, К. Боулдінг, М. Вебер, Т. Гоббс, Р. Дарендроф, М. Дейч, Л. Козер, П. Сорокін, А. Тойнбі, С. Хантінгтон, К. Ясперс та ін.

У постановці проблеми визначення конфліктної взаємодії акторів найбільш важливим є дослідження вибору принципів урегулювання конфлікту. Пов'язано це з тим, що саме конструктивна конфліктна взаємодія акторів дає можливість визначити взаємодію генетичного та онтогенезного відтворення цінностей світового економічного розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню характерних ознак конфліктів між акторами в межах світового політико-економічного простору приділяють увагу А. Анцупов, К. О. Апель, У. Бек, А.-М. Бертлей-Слотер, К. Бланк, І. Валлерстайн, Е. Ваттель, А. Гальчинський, В. Геєць, В. Дементьев, А. Ішмуратов, Г. Йонас, І. Коваль, П. Козловський, Г. Колодко, Е. Левінас, Е. Моравчик, Ч. Хілл, Л. Хуфф, П. Пірсон, Ж. П. Пажес, М. Портер, М. Робер, В. Тарасевич, Ф. Тільман, Е. Тоффлер, А. Філіпенко, Р. Фішер, Л. Фрідмен, У. Урі та ін.

Академічні дослідження структури, походження, динаміки та перспектив розв'язання конфліктів, здійснювані впродовж трьох останніх десятиріч, спочатку формувалися під впливом теорії ігор, яка розрізняє конфлікт з нульовою та ненульовою сумою. Така вихідна конструкція формувала тенденцію оцінювати конфлікти як різновид змагання, підсумки якого можна оцінити цілком раціонально. Це відповідає європейській культурі, яка сформувалася за доби Нового часу.

Але глобальні проблеми сучасності, які поставили під сумнів можливості перемоги однієї із сторін конфлікту, змінили напрямок конфліктологічних досліджень у 80-ті роки ХХ ст. На зміну конфліктології змагання приходить конфліктологія співробітництва акторів з новою ієрархією факторів виробництва, визнанням людського фактора основним джерелом економічного розвитку. Конкуренція між акторами світового політико-економічного простору за цієї концепції розглядається не лише як каталізатор структурних перетворень, а й інститут, що має забезпечити партнерські відносини між акторами із забезпеченням вигод внаслідок міжнародного співробітництва.

Метою статті є теоретичне дослідження ролі конфлікту в еволюції акторів світового політико-економічного простору, аналіз джерел виникнення конфліктів, визначення соціально-економічних критеріїв узгодження цілей, інтересів акторів міжнародних відносин з позиції інституціоналізації світового порядку.

Результати. Світове господарство як органічна структура постійно еволюціонує, а отже, зазнає змін. При цьому конфліктність між акторами світового політико-економічного простору є визначальною рисою переважної більшості суспільних зрушень. Наступність конфлікту виявляється в тому, що позитивні сторони і прогресивні тенденції попереднього соціально-економічного стану актора у змінній формі визначають зміст якісно іншого рівня стану об'єкта. У зв'язку з цим К. Маркс, аналізуючи процес економічного розвитку, підкреслював: „Нові продуктивні сили і виробничі відносини не розвиваються з нічого... вони розвиваються всередині і в боротьбі з наявним розвитком виробництва і з успадкованими, традиційними відносинами власності” [1, с. 210]. Вже на цій стадії наступність конфлікту між акторами виявляється у нагромадженні кількісних змін у змісті структурних змін, визначаючи тим самим потенціал розвитку міжнародних відносин.

Отже, наступність конфлікту між акторами в межах світового політико-економічного простору забезпечує поступальний рух, спрямований на зміну об'єктів серед усього розмаїття системоутворювальних зв'язків продуктивних сил та міжнародних відносин. До

того ж, розуміння наступності конфлікту як зв'язків розвитку означає, що в ядро світової системи, що розвивається, мають входити структурні елементи всіх попередніх стадій розвитку соціально-економічних систем.

Тут, однак, треба врахувати декілька моментів. Перший, зокрема, впливає з розгляду особливостей еволюції світового політико-економічного простору. Адже, оновлення структурних елементів світової системи господарства здійснюється на основі єдності творення і руйнування системоутворюючих зв'язків між акторами. І кожен такий конфлікт за Ф. Енгельсом може мати „своє виправдання для того часу і для тих умов, яким він зобов'язаний своїм походженням. Але він стає хитким і втрачає своє виправдання за нових, вищих умов, які поступово розвиваються в його власних надрах” [2, с. 263]. В кінцевому підсумку цей процес спрямований на збереження цілісності світової системи господарства. За таких умов, регрес окремих елементів системи є однією з необхідних умов її прогресу як цілого.

Поряд із цим необхідно зазначити, що К. Маркс, аналізуючи специфіку органічної системи, показав, що „її розвиток у напрямі цілісності полягає саме в тому, щоб підпорядкувати собі всі елементи... або створити... ще відсутні в неї органи” [1, с. 210]. Зазначена властивість органічного цілого, а саме світової системи господарства асоціюється з такими виявами наступності конфлікту між акторами як зняття (збереження, утримання) і трансформація (перетворення, утвердження). Будучи моментом діалектичного заперечення, що зумовлює перехід світової системи господарства на більш високий рівень розвитку, зняття конфлікту між акторами супроводжується збереженням і внесенням до складу системи нової якості деяких елементів і ланок попередньої структури. Водночас наслідком зняття конфлікту є знищення того, що не відповідає рівневі розвитку, досягнутому заперечуючою системою продуктивних сил та міжнародних відносин. Тим самим забезпечується нагромадження позитивних змін, створюється основа, базис світового економічного розвитку.

Зрозуміло, що кожен актор в межах світового політико-економічного простору має власні цілі і репрезентує усвідомлення власної позиції, панування власних дій у досягненні певних цілей. Однак разом вони складають спільну та єдину інституційну і функціональну основу глобального управління. Характеризуючи її, А. Мартінееллі пише: „Ринки, держави, спільноти і конфліктують (у випадку глобальних ринків, що руйнують і суверенітет держави і комунітарні традиції) і співпрацюють різними способами, забезпечуючи механізми глобального управління” [3, с. 8].

За основу класифікації суб'єктів глобального управління А. Мартінееллі бере принципи діяльності. Враховуючи, що істотними принципами соціальної інтеграції і соціальної регуляції (способи координації дій, розподілу ресурсів, структуризації конфліктів) є влада чи ієрархічний контроль, обмін чи координація у формі трансакцій, солідарність чи нормативна інтеграція, А. Мартінееллі характеризує основних акторів глобального управління так: 1) міжнародні ринки і транснаціональні корпорації як інститути, що діють, хоча й не завжди, за принципом обміну; 2) національні держави, міжнародні організації та наднаціональні одиниці як інститути, які діють переважно за принципом легітимної влади; 3) колективні рухи й міжнародні спільноти як інститути, що діють переважно за принципом солідарності [3, с. 11]. По суті ж, актори в межах світового політико-економічного простору різних рівнів відрізняються і за структурою, і за ступенем організації. У процесі розвитку світової системи господарства відбувається їх розчленування на різноякісні елементи і підсистеми. Таке перетворення внаслідок діалектичного заперечення (зняття) спричинює або включення їх у нову цілісність, або руйнування. Причому для всіх цих процесів характерна своєрідність взаємозв'язків елементів, частин і цілого з зовнішнім середовищем.

Такі міркування дають змогу конкретизувати категорію конфлікту як специфічного зв'язку між різними рівнями розвитку цілісної системи, основу якої утворює діалектичне зняття і трансформація кожним наступним (більш високим) рівнем суттєвих характеристик конфлікту попереднього рівня.

За всіма процесами, вважають М. Ільїн та В. Іноземцев, що радикально змінили обличчя цивілізації в другій половині ХХ століття, стоїть фундаментальна тенденція отримання людиною все більшої свободи – економічної, соціальної, політичної, духовної. Відтак метою глобалізації стає „розширення можливостей людини впливати не на окремі сторони соціального прогресу, а на прогрес цивілізації в цілому”, що у свою чергу означає, що імператив глобалізації полягає в забезпеченні керованості суспільного розвитку [4, с. 9]. Подібну думку висловлює і М. Шепелев: „Поліфонія глобальних трансформацій змушує не просто осмислювати їх глибинну логіку, але й ставити і вирішувати питання про можливості суб'єктів історії – людини і суспільства – впливати на їх розгортання, конструювати майбутнє в інтересах свого виживання і розвитку” [5, с. 7].

Відповідно до концепції С. Хантінгтона, найважливіші конфлікти у глобальній політиці траплятимуться між націями та групами країн різних цивілізацій. Зіткнення цивілізацій домінуватиме у глобальній полі-

тиці. Лінії розлому між цивілізаціями будуть фронтоними лініями майбутнього” [6, с. 34]. Всі незахідні цивілізації, на думку С. Хантінгтона, небезпечні для Заходу тим, що намагатимуться зберегти свою культурну ідентичність, яка є опозиційною стосовно західних цінностей.

На окрему увагу заслуговує концепція Ю. Пахомова, згідно з якою „наслідки конкуренції цінностей по лінії Схід – Захід нині виходять за межі окремих країн і навіть багатокраїнових регіонів. Більше того, саме „надкраїнові”, тобто загальнопланетарні, наслідки ціннісної конкуренції виявляються для долей людства як одного цілого зараз найважливішими. У сьогоднішній ситуації, оскільки верх беруть цивілізації Сходу, Земля начебто сама робить вибір на користь носіїв цінностей, які бережливо, а не руйнівно впливають на планету” [7, с. 9 – 10].

Отже, процеси соціально-економічного розвитку людини і середовища взаємозумовлені, взаємопов’язані і взаємозалежні. Саме тому, конфлікт, здійснюючи комунікативну, акумулюючу й гносеологічну функції, виступає виявом потенціалу розвитку кожного актора в межах світового політико-економічного простору. Під кутом зору цивілізаційного підходу конфлікт орієнтує суспільство і його структури, сфери на удосконалення, на розробку й реалізацію нових цілей, задач, пріоритетів, стратегій світового економічного розвитку. Як відомо, Р. Дарендроф стверджував, що в сучасних індустріальних суспільствах класовий конфлікт хоча й існує, але він є інституалізованим, „вбудований” в їх соціально-економічні структури [8, с. 318].

Ці позиції розвинув Л. Козер, який вважав, що „конфлікт у власному розумінні слова є боротьба, що виникає через дефіцит влади, статусу чи засобів, потрібних для задоволення цінностей та домагань, і що передбачає нейтралізацію, обмеження або знищення цілей супротивника” [9, с. 8]. „Еластичне суспільство, – писав Л. Козер, – використовує конфлікти на користь, оскільки такі процеси допомагають модифікувати і створювати норми, що забезпечують його відтворення в нових, змінених умовах” [9, с. 154].

На погляд Ж. П. Пажеса, конфлікти, які виникають у сучасних суспільствах, відіграють трояку роль:

– по-перше, сприяють легітимізації прийняття важливих рішень, нав’язуючи діалог між організаційними структурами;

– по-друге, дають можливість гармонізувати зміну організаційних структур, розвиток технологій і еволюцію в способі мислення;

– по-третє, стимулюють спілкування індивідів і, таким чином, відкривають їм доступ до певних знань [10, с. 108].

Така постановка питання, на нашу думку, дає змогу класифікувати структурно-динамічні характеристики конфліктів між акторами в межах світового політико-економічного простору (табл. 1). Проте, урахувавши багатоманіття конфліктів між акторами світового політико-економічного простору, надзвичайно складно визначити головну „напруженість” можливостей для вибору принципів урегулювання конфлікту, що супроводжується накладанням зовнішніх обмежень ціннісно-нормативного змісту ідеологічних систем країн, втратами, посиленням контролю тощо.

Виходячи з того, що світовий порядок як спосіб цілераціональної організації міжнародного життя – це формування глобального інституційного середовища через узгодження суперечливих інтересів акторів в межах світового політико-економічного простору, можна зробити висновок, що всі конфлікти мають спільні елементи і спільні динамічні форми. Так, за К. Боулдінгом, під час взаємодії двох чи більше одиниць виникає напруження, рух у загальне біхевіоральне поле і з нього. Регулюють взаємодію два посилення: конфліктне, що існує за несумісності цілей у загальному біхевіоральному просторі, і посилення співробітництва [19, с. 27]. Таке розуміння конфліктної комунікації потребує конкретизації джерел виникнення конфліктів між акторами в межах світового політико-економічного простору (рис. 1).

Об’єднуючись в цілісну систему, компоненти джерел виникнення конфліктів стають одним з регуляторів поведінки акторів під час розв’язання тих чи інших актуальних для них питань. Утім, питома вага компонентів джерел конфліктів неоднакова. Спостерігається тенденція до компенсації недостатньої „наповненості” одного з компонентів цілісної системи за рахунок інших компонентів. По суті ж, „сутність конфлікту така, що для того, щоб його позбавитися чи хоча б зменшити його інтенсивність, потрібно змінити або ж оточення, в якому він розгортається, або ж поведінку однієї чи декількох конфліктуючих сторін” [20, с. 195].

Розглядаючи можливість такої стратегії подолання конфлікту, А. Філлей обговорює варіант так званих „виграш-виграш” методів. „Згода досягається в опорній ситуації, коли ухвалено високоякісне рішення, що не має заперечень. Типові правила дій у такому варіанті передбачають, що учасники насамперед прагнуть перемоти проблему, а не один одного, що вони уникають пустого сперечання чи зовнішнього замирення, що вони шукають факти для розв’язання дилеми; що вони сприймають конфлікт як корисний, вважаючи, що він не викличе загрози або захисту; і вони уникають орієнтованої на себе поведінки, що ігнорує чужі потреби чи позиції” [21, с. 8 – 9].

Таблиця 1

Структурно-динамічні характеристики конфліктів між акторами світового політико-економічного простору

Компоненти	Зміст компонентів
Підгрунття конфліктів	Зміна системи цінностей панування суспільних інтересів над приватними, інтелектуальна схильність до мотиваційної діяльності, інституціоналізація світового порядку.
Причини конфлікту	Джерело конфлікту (наявність суперечливості між акторами), безпосередній привід конфлікту (дії, вчинені однією із сторін), мотивація конфлікту кожної сторони
Суб'єкти конфлікту	Безпосередні учасники конфлікту, а також підбурювачі та посередники, миротворці тощо.
Типові конфліктогенні обставини	Створення певних правил і норм поведінки, які закріплюються в певних суспільних інститутах, кризи системи соціального забезпечення, ціннісно-орієнтаційні відмінності між країнами, еволюція форм організації світового порядку.
Мета конфлікту	Отримання монопольного стану або монопольного володіння правами чи соціальними благами, руйнування того балансу влади, який склався, упорядкування соціального буття людства як цілості.
Сутність конфлікту	Боротьба за досягнення соціальних благ і перерозподіл ресурсів, продукування нових знань і технологій.
Прояви конфліктів	Конкурентна взаємодія, втрата орієнтирів, зміна суспільних цінностей, політична нестабільність.
Конфліктна взаємодія	Динаміка конфлікту в стадіях (латентна стадія, передконфліктна стадія, стадія відкритого зіткнення, післяконфліктна стадія); стиль поведінки в конфлікті, вибраний його суб'єктами (конкуренція, уникнення, пристосування, компроміс, співробітництво); способи ведення конфлікту: а) мирний (переконавання, економічні та політичні санкції, пред'явлення об'єктивних критеріїв, наприклад, закон, інформаційний тиск тощо), б) немирний (погрози, шантаж, терор, військові операції).
Управління конфліктом	Вибір стратегії (компроміс, однобічне домінування, співробітництво); тактика (двосторонні переговори, або за участю „третьої” сторони); контроль над конфліктом, тимчасове врегулювання, остаточне розв'язання); вибір принципів урегулювання конфлікту.

Розв'язання цих завдань передбачає посилення взаємозалежності між економічним і соціальним складниками світового економічного розвитку, взаємопроникнення „економічного” і „соціального”, усвідомлення нової місії соціальної сфери. В арсеналі нових важелів впливу на соціальну мотивацію, соціальну поведінку акторів чільне місце мають зайняти соціальна звітність і соціальний аудит [22, с. 5]. Нині основним міжнародним стандартом у царині соціальної звітності є Регламент або керівництво щодо звітності в галузі стійкого розвитку, розроблений Глобальною ініціативою зі звітності (GRI). Упровадження практики складання соціальних звітів – достатньо нова „технологія” та інститут, що мають слугувати усуненню

конфліктів та забезпеченню соціальної згуртованості суспільства.

Отже, аналіз соціалізації акторів світового політико-економічного простору передбачає можливість визначити вибір стратегії, тактики управління конфліктом, спрямованої на таке розв'язання конфліктів у суспільстві, яке дає змогу досягти спільної відповідальності акторів за свої конфліктні дії при збереженні умов персоніфікації суспільних зв'язків у площині саморозвитку людини, креативної особистості.

Висновки. Конфліктність між акторами світового політико-економічного простору є визначальною рисою сучасних суспільних зрушень. Наступність конфлікту виявляється в тому, що позитивні сторони і

Рис. 1. Джерела виникнення конфліктів між акторами в межах світового політико-економічного простору

прогресивні тенденції попереднього соціально-економічного стану актора у змінній формі визначають зміст якісно іншого рівня стану об'єкта.

Наступність конфлікту між акторами в межах світового політико-економічного простору забезпечує поступальний рух, спрямовану зміну об'єктів серед усього розмаїття системоутворювальних зв'язків продуктивних сил та міжнародних відносин. Адже оновлення структурних елементів світової системи господарства здійснюється на основі єдності творення і руйнування системоутворювальних зв'язків між акторами світового політико-економічного простору.

Будучи моментом діалектичного заперечення, що зумовлює перехід світової системи господарства на більш високий рівень розвитку, зняття конфлікту між акторами супроводжується збереженням і внесенням до складу системи нової якості деяких елементів і ланок попередньої структури. Водночас наслідком зняття конфлікту є знищення того, що не відповідає рівневі розвитку, досягнутому заперечуювальною системою продуктивних сил та міжнародних відносин. Тим самим забезпечується нагромадження позитивних змін, створюється основа, базис світового економічного розвитку.

Саме тому конфлікт, здійснюючи комунікативну, акумулюючу й гносеологічну функції, виступає виявом потенціалу розвитку кожного актора в межах світового політико-економічного простору. Під кутом зору цивілізаційного підходу конфлікт орієнтує суспільство і його структури, сфери на удосконален-

ня, на розробку й реалізацію нових цілей, задач, пріоритетів, стратегій світового економічного розвитку.

Об'єднуючись в цілісну систему, компоненти джерел виникнення конфліктів стають одним з регуляторів поведінки акторів під час розв'язання тих чи інших актуальних для них питань. Утім, питома вага компонентів джерел конфліктів неоднакова. Спостерігається тенденція до компенсації недостатньої „наповненості” одного з компонентів цілісної системи за рахунок інших компонентів.

Отже, визначення особливостей системи економічних цінностей акторів світового політико-економічного простору дає можливість розглядати цей процес у всій різноманітності сфери виявлень балансу конфліктного дискурсу узгоджень на засадах соціальних інтересів і потреб світового економічного розвитку. У зв'язку з цим вагомим на сьогодні залишається питання складу забор'язань акторів світового політико-економічного простору з урахуванням ефективності їх дій щодо позитивних і негативних ефектів глобалізації світової економіки.

Література

1. **Маркс К.** Економіко-філософські рукописи 1844 року / К. Маркс, Ф. Енгельс. Твори [Вид. 2]. – К. : Держ. Вид-во політ. літ. УРСР, 1982. – Т. 46. – Ч. 1. – 515 с.
2. **Енгельс Ф.** Людвіг Фейєрбах і кінець класичної німецької філософії / К. Маркс, Ф. Енгельс. Твори [Вид. 2]. – К. : Держ. Вид-во політ. літ. УРСР, 1982. – Т. 21. – 745 с.
3. **Мартинелли А.** Ринки, пра-

вительства, сообщества и глобальное управление (Доклад XV Конгрессу. Часть I) / А. Мартинелли // Социологические исследования. – 2002. – № 12. – С. 3 – 14. 4. **Ильин М.** Введение / М. Ильин, В. Иноземцев // Мегатренды мирового развития. – М. : Экономика, 2001. – С. 7 – 25. 5. **Шепелев М.** Глобализация управления как мегатенденция современного мирового развития / М. Шепелев. – К. : Генеза, 2004. – 512 с. 6. **Huntington S.** The West: Unique, not Universal / S. Huntington // Foreign Affairs. – 1996. – Vol. 75. November/December. – P. 28 – 46. 7. **Пахомов Ю.** Бифуркационный стан світо системного ядра напередодні зміни світових лідерів / Ю. Пахомов // Економіка України. – 2008. – № 4. – С. 4 – 14. 8. **Dahrendorf R.** Class and Class Conflict in Industrial Society. / R. Dahrendorf. – Stanford, CA : Stanford University Press, 1959. – 336 p. 9. **Coser L.** The Functions of Social Conflict / L. Coser. – London : Routledge & Paul, 1968. – 188 p. 10. **Пажес Ж.-П.** Конфликты и общественное мнение (новая попытка объединить социологов и математиков) / Ж.-П. Пажес // Социологические исследования. – 1991. – № 7. – С. 107 – 115. 11. **Арон Р.** Демократия и тоталитаризм / Р. Арон. – М. : Текст, 1993. – 303 с. 12. **Лютенс Ф.** Организационное поведение / Ф. Лютенс. – М. : Инфра, 1999. – 692 с. 13. **Норт Д.** Институты, институциональные изменения и функционирование экономики / Д. Норт. – М. : Начала, 1997. – 197 с. 14. **Тоффлер Э.** Метаморфозы власти / Э. Тоффлер. – М. : ООО „Издательство АСТ”, 2001. – 669 с. 15. **Бек У.** Власть и ее оппоненты в эпоху глобализма. Новая всемирно-политическая экономика / пер. с нем. А. Б. Григорьева, В. Д. Седельника ; послесловие В. Г. Федотовой, Н. Н. Федотовой. – М. : Прогресс – Традиция ; Издательский дом „Территория будущего”, 2007. – 464 с. 16. **Глобализация** сопротивления: Борьба в мире / отв. ред. С. Амин и Ф. Утар : пер. с англ. / Под ред. и с предисл. А. В. Бузгалина. – Изд. 2-е. – М. : Книжный дом и „ЛИБРОКОМ”, 2009. – 309 с. 17. **Побочий І.** Комунікативна складова політичного дискурсу між владою та опозицією / І. Побочий // Нова парадигма. – 2007. – Вип. 63. – С. 136 – 147. 18. **Юськін Б.** Концепція і парадигми глобального управління / Б. Юськін // Політичний менеджмент. – 2009. – № 1. – С. 119 – 130. 19. **Boulding K.** Ecodynamics: A New Theory of Social Evolution / K. Boulding. – London, 1978. P. 27. 20. **Акофф Р.** О целеустремленных системах / Р. Акофф, Ф. Эмери ; пер. с англ. / под. ред.

И. А. Ушакова. – М. : „Советское радио”, 1974. – 272 с. 21. **Felley A.** Resolution of conflict, Ethics good Loser / A. Felley // Conflict & Human interaction, USA Kengall / Hunt publishing company, 1979. 347 p. 22. **Колот А.** Корпоративна соціальна відповідальність, соціальна звітність та аудит як сучасні інститути і технології соціального розвитку / А. Колот // Україна: аспекти праці. – 2010. – № 3. – С. 3 – 9.

Далевська Н. М., Сорокіна Л. В. Роль конфлікту в еволюції акторів світового політико-економічного простору

У статті розглянуто роль конфлікту в еволюції акторів світового політико-економічного простору, проведено аналіз джерел виникнення конфліктів, визначено соціально-економічні критерії узгодження цілей, інтересів акторів з позиції інституціоналізації світового порядку.

Ключові слова: конфлікт, світовий політико-економічний простір, актори світового політико-економічного простору.

Далевская Н. М., Сорокина Л. В. Роль конфликта в эволюции акторов мирового политико-экономического пространства

В статье рассмотрена роль конфликта в эволюции акторов мирового политико-экономического пространства, проведен анализ источников возникновения конфликтов, определены социально-экономические критерии согласования целей, интересов акторов с позиции институционализации мирового порядка.

Ключевые слова: конфликт, мировое политико-экономическое пространство, акторы мирового политико-экономического пространства.

Dalevskaia N. M., Sorokina I. V. Role of Conflicts in Actors' Evolution of the World Political & Economic Space

The article depicts the role of conflict in the actors' evolution of the world political & economic space, it analyses the sources of the conflicts, determines the social & economic criteria of target, actors' interests arrangement in view of institutionalization of the world order.

Key words: conflict, world political & economic space, actors' of world political & economic space.

Стаття надійшла до редакції 16.10.2012

Прийнято до друку 20.12.2012